

A közzététel időpontja: 2021. július 16.
Az alkalmazás kezdő dátuma: 2022. január 1.

DRÁMA

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

A) KOMPETENCIÁK

A vizsgázó legyen képes értelmezni és rendszerezni a dráma- és színháztörténeti, dráma- és színházelméleti, valamint a kortárs színházra vonatkozó ismereteit és élményeit, a látott előadásokban ismerje fel és azonosítsa a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait, idézze fel a tér, idő, tempó, ritmus, a tárgyi világ, a vizuális, kinetikus és vokális hatások sajátosságait és összefüggéseit. Az alkotótevékenység során adekvát és alkotó módon használja a megismert és általa alkotott kifejezési formákat, alkalmazza a tárgyi világ kínálta eszközöket, ezek művészi formáit, a színházi vizualitás eszköztárát, használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket, adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit. Ismerje fel és alkalmazza a választott előadóművészeti műfajok jellemző eszköztárát. Ismerje és alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat, értelmezze a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén. Ismerje fel és azonosítsa a dramatikus szituációk jellemzőit, elemezze és dramatikus eszközökkel dolgozza fel a problémahelyzeteket és vizsgálja meg azok lehetséges megoldási alternatíváit.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Színház- és drámatörténet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1. Az ókori színház és dráma	Az ókor színháza és néhány görög dráma A vizsgázó legyen képes bemutatni - a görög színházművészet kialakulását, rituális gyökereit és az ókori görög színház felépítését, - Aiszkhülosz vagy Szophoklész vagy Euripidész egy tragédiáján, vagy Arisztophanész egy komédiáján pedig az ókori görög dráma sajátosságait, - Szophoklész Antigoné című művének szereplőit és	Az ókor színháza, a görög dráma és a római komédia A vizsgázó legyen képes bemutatni - az ókori görög és római színházművészetet, - Aiszkhülosz vagy Szophoklész vagy Euripidész egy tragédiáján és Arisztophanész vagy Plautus egy komédiáján pedig az ókori görög és római dráma sajátosságait.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.	
1.2. A középkori Európa színháza és drámája		<p>A középkori színháztudomány, a commedia dell'arte</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - a templomi szertartásból, illetve a bibliai szövegekből kibontakozó középkori színháztudomány és dráma típusait, - a középkori rögtönzöses vígjáték, a commedia dell'arte jellegzetes vonásait.
1.3. Az angol reneszánsz színház és dráma	<p>Shakespeare színháza és néhány drámája</p> <p>A vizsgázó legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shakespeare Rómeó és Júlia, illetve Hamlet című művén a shakespeare-i dramaturgia jellegzetességeit (pl. jelenetépítés, idő- és térkezelés), - az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>Az Erzsébet-kor színháza, Shakespeare</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shakespeare egy tragédiáját, egy vígjátékát és az életmű drámatípusait, - az Erzsébet-kor színház társadalmi szerepét, a színház felépítését és működését.
1.4. A spanyol barokk dráma és színház		<p>A spanyol barokk dráma és színház</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - a barokk színház szcenikai jellemzőit. <p>A vizsgázó legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - egy szabadon választott művön (pl. Lope de Vega vagy Calderón) bemutatni a barokk dráma dramaturgiai sajátosságait.
1.5. A francia klasszicista dráma	<p>Molière néhány drámája</p> <p>A vizsgázó legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Molière Tartuffe című művén a molière-i dramaturgia jellegzetességeit, - az elemzett komédia szereplőit, viszonyaikat, valamint a feldolgozott emberi problémákat. 	<p>Molière művei és a klasszicista dráma</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Molière legalább két komédiáját, - a klasszicista dráma sajátosságait.
1.6. A régi magyar dráma néhány alkotása		<p>A régi magyar dráma néhány alkotása</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - a magyar drámairodalom általános jellemzőit,

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
		- az alábbi szerzők valamelyikének egy drámáját: Bornemisza Péter, Balassi Bálint, Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály.
1.7. A XIX-XX. századi magyar színház és dráma	<p>A XIX. és XX. századi magyar színház és dráma néhány alkotása</p> <p>A vizsgázó legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - A XIX-XX. század magyar színházi irányzatait vagy műhelyeit vagy alkotóit, - Katona József Bánk bán, illetve Madách Imre Az ember tragédiája című művének színházi megvalósulásán keresztül a dráma és színház sajátos kapcsolatát, jellegzetességeit. <p>A vizsgázó legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Molnár Ferenc Liliom és Örkény István Tóték című művének szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>A XIX. századi magyar dráma néhány alkotása</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - az alábbi drámákat és szerzőjük drámaírói munkásságának jelentőségét: Katona József: Bánk bán, Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, Madách Imre: Az ember tragédiája. <p>A hazai színjátszás kezdetei</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - a magyarországi hivatásos színjátszás kialakulásának jelentős eseményeit, helyszíneit és személyiségeit. <p>A XX. századi magyar dráma néhány alkotása</p> <p>A vizsgázó ismerjen</p> <ul style="list-style-type: none"> - az alábbi szerzők valamelyikétől egy szabadon választott drámát: Molnár Ferenc, Füst Milán, Lengyel Menyhért, Szomory Dezső, Szép Ernő, Móricz Zsigmond, Tamási Áron, Németh László, Illyés Gyula, Örkény István. A vizsgázó legyen képes bemutatni - az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.
1.8. A modern polgári dráma és színház kialakulása		<p>A modern polgári dráma és színház kialakulása</p> <p>A vizsgázó ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ibsen vagy Strindberg vagy Shaw egy drámáját. <p>A vizsgázó legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.
1.9. Csehov és	Csehov néhány drámája és Sztanyiszlavszkij	Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Sztanyiszlavszkij	színháza A vizsgázó legyen képes bemutatni - a Három nővér, illetve a Sirály című művön keresztül a csehovi dráma sajátosságait, - a Sztanyiszlavszkij-módszer jellegzetességeit.	A vizsgázó ismerje - Csehov legalább két drámáját, - a Sztanyiszlavszkij-módszer egy-egy elemének továbbélését.
1.10. Brecht színháza és drámái	Brecht színháza és néhány drámája A vizsgázó legyen képes bemutatni - Brecht Koldusopera című drámáján a brechti dramaturgia alapjait, - az elemzett dráma segítségével az epikus dráma jellemzőit.	Brecht drámái és színháza A vizsgázó ismerje - Brecht drámaírói tevékenységét, legalább két drámáját.
1.11. A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói		A XX. század színházi irányzatai, jelentős drámaírói A vizsgázó ismerje - a XX. század meghatározó színházi és drámai irányzatait (pl. az avantgarde, a politikai színház, a szegény színház, az abszurd, a performance), - az alábbi szerzők valamelyikének egy drámáját (Pirandello, García Lorca, Sartre, Camus, O'Neill, Williams, Miller, Beckett, Ionesco, Mrożek, Dürrenmatt, Bulgakov).
1.12. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámaidadalom	Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámaidadalom néhány alkotása A vizsgázó legyen képes bemutatni - egy látott színházi előadás jellemzőit, - egy szabadon választott mű elemzésével egy kortárs drámát (pl. Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja, Spiró György: Csirkefej, Schwajda György: A csoda, Bereményi Géza: Léglöbméter, Parti Nagy Lajos: Mauzóleum, Korniss Mihály: Halleluja, Nádas Péter: Takarítás, Háy János: Gézagyerek, Tasnádi István: Közellenség).	Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámaidadalom A vizsgázó ismerje - a mai magyar színházi struktúra jellemzőit (pl. hivatásos színház, alternatív színház, amatőr színház, diákszínjátszás), - a mai színházi élet jelentős alkotóit, műhelyeit.

2. Színház- és drámaelmélet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1. A drámai műnem sajátosságai	A vizsgázó legyen képes - az irodalmi alkotások rendszerében elhelyezni a drámai műnemet, - vázolni az epikától és a lírától eltérő sajátosságait, - bemutatni a dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerét.	A vizsgázó ismerje - az arisztotelészi dramaturgia alapfogalmait, - az arisztotelészi drámától eltérő drámaformákat (pl. epikus dráma, konfliktus nélküli dráma).
2.2. A dráma / a színjáték mint kommunikáció		A vizsgázó ismerje - a dráma és a színjáték sajátos kommunikációs rendszerét, - a verbális és a nonverbális kommunikáció eszközeit (pl. gesztusok, mimika, testtartás).
2.3. A dráma szerkezeti felépítése	A vizsgázó ismerje fel - a dráma felépítésének sajátosságait, tagoltságát - a fordulatokat és a drámai csomópontokat.	A vizsgázó ismerje - a dráma felépítésének kortól és műfajtól függő tagoltságát.
2.4. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak	A vizsgázó legyen képes elemző tevékenysége során alkalmazni a következő fogalmakat: - cselekmény, akció és dikció, szituáció, dialógus és monológ, szerep.	A vizsgázó legyen képes elemző tevékenysége során alkalmazni a következő fogalmakat: - karakter, fordulat, konfliktus, feszültség, tér és idő.
2.5. A színházművészet mint összművészet sajátosságai	A vizsgázó legyen képes bemutatni - hogyan alakítja ki autonóm formanyelvét a színházművészet a különböző művészeti ágak eszközeit felhasználva.	A vizsgázó legyen képes elemzően bemutatni - egy színházi előadás vizuális, zenei és irodalmi összetevőit.
2.6. Színházi szakmák	Tudják felsorolni - a színházi előadás létrehozásához szükséges mesterségeket (pl. rendező, díszlet- és jelmeztervező, világosító, koreográfus).	Legyenek képesek - szabadon választott színházi szakmához tartozó tevékenységek ismertetésére (pl. az író, a rendező, a dramaturg, a díszlettervező, a jelmeztervező, a zeneszerző, a világosító, a hangtechnikus, a színpadmester, az ügyelő, a kellékes).

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.7. Színházi előadások elemzése, gyakorlati drámaelemzés	A vizsgázó legyen képes néhány színházi előadás elemzésére és a tematika adott drámáinak gyakorlati elemzésére	A vizsgázó legyen képes néhány színházi előadás elemzésére és a tematika adott drámáinak gyakorlati elemzésére A színházi előadások egyes alkotó elemeinek jelentésteremtő és módosító hatásainak (a színészi játék, a mozgás, a tér, a díszlet, jelmez, kellék, hang/zene) ismerete.

3. Színházi műfajok

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1. A rituális játék / szertartásjáték		A vizsgázó legyen képes - a rituális, illetve szertartásjáték műfajának azonosítására egy-egy színházi előadásban.
3.2. A tragédia	A vizsgázó legyen képes - a klasszikus tragédia jellemző jegyeinek azonosítására egy-egy színházi előadásban.	A vizsgázó legyen képes - a tragédia műfajának változásait felismerni különböző korszakokban.
3.3. A komédia	A vizsgázó legyen képes - a komédia jellemző jegyeinek azonosítása egy-egy színházi előadásban.	A vizsgázó legyen képes - a vidám műfajú művek változásait felismerni különböző korszakokban.
3.4. A realista színjáték	A vizsgázó ismerje fel - a realista előadásmódot.	A vizsgázó ismerje fel - a realizmus műfaji jegyeit, azokat tudja alkalmazni színházi elemzéseiben.
3.5. Az abszurd és a groteszk		A vizsgázó ismerje fel - az abszurd és groteszk elemeket a színházi előadásokban.
3.6. Bábjáték		A vizsgázó legyen képes - az alkalmazott bábtechnikák azonosítására.
3.7. Zenés, tánc- és mozgásszínház	A vizsgázó legyen képes - különböző zenés műfajú előadásokat (pl. opera,	A vizsgázó legyen képes - a zene, a tánc és a mozgás szerepének felismerésére

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	operett, musical) felismerni és azonosítani, - elkülöníteni a tánc- és mozgásszínházi előadásokat a balettől és a tánctól.	színpadi előadásokban.

4. Drámajáték

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.1. Helyzetgyakorlatok	Legyenek képesek rögtönzések során - a megadott helyzetnek megfelelő alapvető viselkedési sémák megjelenítésére.	Legyenek képesek - hétköznapi típusok jellemzőinek sűrítésére, azok megjelenítésére egyéni, illetve páros munkában.
4.2. Történet szerkesztése és megjelenítése	Legyenek képesek - jelenetek összefűzésére.	Legyenek képesek - különböző színházi formák és drámatechnikák (pl. a kontraszt, a különböző időkezelési módok) alkalmazására.
4.3. Improvizáció	Legyenek képesek - improvizációra, szöveges vagy szöveg nélküli etűdök alkotására egyéni, illetve páros munkában.	Legyenek képesek - megadott témára és meghatározott stílusban szövegre épülő etűdök alkotására (pl. versrészlet, kisebb dialógus), - etűdsorozat összeállítására önálló munkában.
4.4. Drámajáték		Ismerjék és alkalmazzák - a drámajátékok jellemzőit és különböző típusait.
4.5. Drámapedagógia		Ismerjék - a dramatikusan tevékenység alapfogalmait, a leggyakrabban alkalmazott konvenciókat, munkaformákat.

5. Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
5.1. Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral	Legyenek képesek - állókép és állóképsorozat létrehozására, - egyszerű mozgássorok különböző tempójú kivitelezésére.	Legyenek képesek - összetett mozgássorok különböző tempójú kivitelezésére.
5.2. Improvizáció zenére vagy témára	Legyenek képesek - a zene hangulatához és tempójához, illetve a megadott téma hangulatához illeszkedő mozgássorok kivitelezésére, - megadott mozgásmotívumok felhasználására.	Legyenek képesek - egy mozgásmotívum kibontására, továbbfejlesztésére, variálására.
5.3. Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása	Legyenek képesek - egyéni, páros, illetve csoportos előkészített mozgás- vagy táncimprovizációk bemutatására.	Legyenek képesek - a tanult technikák alkalmazásával önálló mozgássor végrehajtására, - különböző összetett technikákat alkalmazó egyéni, páros, illetve csoportos előkészített mozgás- vagy táncimprovizációk bemutatására.

6. Bábjáték

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
6.1. A vizsgázók által a képzés során készített bábok illetve maszkok alkalmazása drámamunkában	Legyenek képesek - egy választott báb vagy maszk sajátosságainak megfelelő alkalmazására.	Legyenek képesek - a választott bábtechnika vagy maszktípus alkalmazásával színházi improvizációra.

7. Színpadi beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés, színjátékos gyakorlat

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
7.1. A	Legyenek képesek	Legyenek képesek alkalmazni

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
beszédtechnika alapjai	- drámajátékos és színjátékos gyakorlatuk során alkalmazni a légzés, a hangadás és az artikuláció alapvető szabályait.	- a légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat - hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel.
7.2. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása	Legyenek képesek - a műfajnak megfelelő előadásmód megválasztására, és az ahhoz illő eszközök alkalmazására.	Legyenek képesek - színjátékos gyakorlatuk során alkalmazni a légzés, a hangadás és az artikuláció alapvető szabályait, a hangsúlyszabályokat és a beszéd váltásait (pl. hangerő, hangmagasság, tempó).
7.3. Pódiumműfajok		Vegyenek részt - versműsorok, ünnepi műsorok, szerkesztett játékok létrehozásában és bemutatásában.
7.4. Egyéni vagy közös daléneklés	Legyenek képesek - egyéni vagy közös daléneklésre.	Legyenek képesek - dallamot improvizálni, vagy dalt előadni.
7.5. Színházi előadás, jelenet bemutatása	Tanári irányítás mellett létrehozott egyéni vagy közös színpadi produkció (előadás, jelenet) bemutatásában való alkotó részvétel.	Tanári irányítás mellett létrehozott egyéni vagy közös színpadi produkció (előadás, jelenet) bemutatásában való alkotó részvétel.

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint			Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc/fő	15 perc	180 perc	20 perc/fő	20 perc
60 pont	60 pont	30 pont	60 pont	50 pont	40 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó	NINCS	a produkcióhoz szükséges	NINCS	NINCS	a jelenethez vagy az	NINCS

biztosítja		kellékek			előadáshoz szükséges alapdíszletek, kellékek, jelmezek stb.	
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	három példány helyesírási szótár	a lebonyolításhoz minimálisan szükséges körülmények (20-25 m ² alkalmi, meleg burkolatú színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: világítási és sötétítési lehetőség, hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, mikrofon)	a tételeknek megfelelő technikai segédeszközök, drámaszövegek, képek, illusztrációk	videóanyag lejátszására alkalmas eszköz és televízió vagy kivetítő, három példány helyesírási szótár	színházszerű körülmények (25-30 m ² színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: legalább 2 reflektor, hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, mikrofon, erősítő, hangfalak, sötétítéshez alkalmas függönyök)	a tételeknek megfelelő technikai segédeszközök, drámaszövegek, képek, illusztrációk

Közzé kell tenni

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	adatlap a gyakorlati vizsgához	tételcímek	NINCS	adatlap a gyakorlati vizsgához	tételcímek
Határidő	NINCS	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal	NINCS	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal
Felelős	A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény					

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
120 perc		15 perc	max. 15 perc/fő		
Feladatsor		Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések		Kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	Előkészített, egyéni színpadi produkció	Előkészített közös színpadi produkció (színelőadás, jelenet) bemutatása
30 pont	30 pont		30 pont	30 pont	30 pont
60 pont		30 pont	2×30=60 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatlapot kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: három példány helyesírási szótár. Ezeket a vizsgaszervező intézmény biztosítja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteiről és elemzési képességeiről kell számot adnia.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

Az írásbeli vizsga egy komplex feladatlap megírása, mely az értékelési arányoknak megfelelően két feladattípust tartalmaz. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatokat és jelenetértelmezéshez, színházi megvalósításhoz stb. kapcsolódó néhány soros elemzést, értelmezést igénylő kérdéseket. A feladatlap egyszerű, rövid választ igénylő feladatai a színház- és drámatörténetből az alábbiakban megadott alkotók és kijelölt műveik mindegyikéhez, a néhány soros elemzést, értelmezést igénylő kérdései pedig a kijelölt művek közül csak egyhez kapcsolódhatnak.

Szophoklész: Antigoné
Shakespeare: Rómeó és Júlia; Hamlet
Molière: Tartuffe
Katona József: Bánk bán
Madách Imre: Az ember tragédiája
Csehov: Három nővér; Sirály
Molnár Ferenc: Liliom
Brecht: Koldusopera
Örkény István: Tóték

Az írásbeli feladatlapban a jelenetértelmezéshez kapcsolódó műrészlet(ek) idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven áll(nak) a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra, a feladatlap megoldására összesen 60 pont adható.

Az értékelés szempontjai

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	30 pont
Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	30 pont
Összesen	60 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát a vizsgacsoport szóbeli vizsgájához kapcsolva, azt megelőzően vagy azt követően kell megszervezni.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani.

A vizsgatárgy, illetve a művészeti ág jellegéből adódóan a gyakorlati vizsga előre megszerkesztett színházi műsor (előadás) vagy előadásrészlet vagy jelenet is lehet. A vizsgázó – a gyakorlati vizsga megszerkesztése és a feltételek biztosítása érdekében – a vizsga előtt legalább egy hónappal leadja a vizsgaszervező intézménynek az adatlapot, amelyen jelzi a gyakorlati vizsga választott feladattípusait és a szükséges információkat (szerző, cím, műfaj, időtartam, technikai igények, vendégszereplők stb.).

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézményeknek biztosítaniuk kell a gyakorlati vizsga lebonyolításához minimálisan szükséges körülményeket (20-25 m² alkalmi, meleg burkolatú színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: világítási és sötétítési lehetőség, hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, mikrofon).

A gyakorlati feladatok tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikről és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték;
- mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek;
- bábjáték;
- színpadi beszéd, vers- és prózamonddás, egyéni vagy közös daléneklés, színjátékos gyakorlat.

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- előkészített egyéni színpadi produkció;
- előkészített közös színpadi produkció (színelőadás, jelenet) bemutatása.

A tételsornak legalább tíz tételt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni az eljátszandó jelenet témáját, illetve konfliktusszerkezetét, illetve figuráit. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet három percnél hosszabb időt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgáztató tanár irányításával 2-3 fős csoportokat alkotnak, és ennek megfelelően a csoportok közösen húznak a 2, illetve 3 szereplőt igénylő tételek közül. A vizsgázók a tételhúzás után legfeljebb 5 perces felkészülési időt kapnak, melyhez a vizsgát szervező intézmény felkészülési helyiséget biztosít.

Az előkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó egy szabadon választott verset, monológot, dalt, táncot vagy mozgásetűdöt ad elő. Az előadás időtartama legalább 2, legfeljebb 5-6 perc.

Az előkészített közös színpadi produkció (jelenet[ek] vagy színelőadás vagy színelőadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók előadóként lépnek fel egy vizsgaelőadásban, illetve aktívan részt vesznek annak előkészítésében (pl. rendezőként, dramaturgként, színpadkép-tervezőként vagy kivitelezőként, világosítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelőadás lehet bármilyen stílusú színházi előadás, prózai vagy zenés színpadi mű, báb- vagy táncjáték. A vizsgaelőadás a vizsgázók által a vizsga helyszínéhez igazított, minimális színházszerű körülmények között zajlik. Az előadás hossza a vizsgázó szereplők számától függ: egy vizsgázó játékideje átlagosan 5-10 perc lehet. A vizsgaelőadásban részt vehetnek drámából nem érettségizők („mint vendég”), de rájuk nem számolható a vizsgaidő.

A produkcióhoz szükséges kellékekről a vizsgázó gondoskodik.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázóknak – választásuk alapján – legalább két feladattípus gyakorlati munkájában kell részt venniük.

A gyakorlati vizsgarész értékelése.

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban összesen 60 pont szerezhető. Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik.

Drámajátékos improvizáció értékelése

Szempont	Legmagasabb pontszám
A szituáció megértése	8 pont
Fantázia, ötletesség	12 pont
Karakterábrázolás	10 pont
Összesen	30 pont

Egyéni színpadi produkció értékelése

Szempont	Legmagasabb pontszám
Szövegtudás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
Értelmezés, szerkesztés	5 pont
Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés)	10 pont
Koncentráció	2 pont
Összesen	30 pont

Közös színpadi produkció értékelése

Szempont	Legmagasabb pontszám
Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
Koncentráció, játékfegyelem	10 pont
Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	12 pont
Összesen:	30 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az előadásmód helyett értelemszerűen az adott feladat színházzakmai megoldásának minőségét kell értékelni. Ha a vizsgázó három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettőben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2x30 pontot kaphat.

Szóbeli vizsga

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételek 45-55%-ának a színház- és drámatörténet köréből kell kikerülnie. A tételek tartalmazzák, illetve a vizsgát szervező intézmény biztosítja mindazon segédeszközöket (technikai eszközök, drámaszövegek, képek, illusztrációk stb.), melyek a téma kifejtéséhez szükségesek. A tételsorban szereplő műveknek a kifejtéshez szükséges részleteit megfelelő (nyomtatott, videóanyagként rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani, és lehetővé kell tenni, hogy a 3-5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési időben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a

felkészülési időt meg kell hosszabbítani. A szóbeli vizsgák rögzített videóanyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételben megfogalmazott feladat lehet

- egy dráma-, illetve színháztörténeti korszak problémájának elemző bemutatása,
- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása,
- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemző ismertetése, vagy
- egy konkrét drámai/vagy színházi mű vagy műrészlet elemzése.

A tételekben törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az elemzési képességet mérő, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

A szóbeli vizsga alapvetően elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

A középszintű tételcímetek – a hozzájuk kapcsolódó feladatok és mellékletek (idézetek, képek stb.) nélkül kell nyilvánosságra hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevőit és az alábbi szempontok alapján az ezekre adható pontszámok felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

Szempont	Legmagasabb pontszám
A feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
A megközelítés, az elemzés sokszínűsége	10 pont
Az ismeretek gazdagsága	10 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5 pont
Összesen	30 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Emelt szint						
Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
180 perc			20 perc	20 perc/fő		
Feladatsor			Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
Általános színház- és drámaelméleti kérdések	Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat		Kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	Előkészített, egyéni színpadi produkció	Előkészített közös színpadi produkció (színelőadás, jelenet) bemutatása
20 pont	20 pont	20 pont		25 pont	25 pont	25 pont
60 pont			40 pont	2×25=50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán egy feladatlapot kell megoldani, mely az értékelési arányoknak megfelelően három feladattípusból áll: az első rész általános történeti és elméleti kérdéseket tartalmaz, a második rész egy jelenetértelmezéshez, a jelenet színházi megvalósításához kötődő, elemzést és értelmezést igénylő kérdésekből áll (melynek színházi anyagát a vizsgázók rögzített videóanyagként vagy szövegesen is megkapják). A feladatsorban a jelenetértelmezéshez kapcsolódó rögzített videóanyag hossza maximálisan 10 perc lehet, a szöveges anyag terjedelme is ezzel arányos. A harmadik rész színházi előadáshoz kapcsolódó elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat. Az esszéfeladat megoldása keretében a vizsgázónak a követelményekben felsorolt színházi előadások közül a feladatlapban kijelölt kettőből egyet kell választania és kidolgoznia.

A vizsga megkezdésekor – a feladatlapok kiosztását követően – a vizsgázók együttesen, kétszer egymás után nézhetik meg a rögzített videóanyagot. A megtekintés alkalmával a vizsgázók a kiosztott feladatlaphoz tartozó jelenetszövegekhez jegyzeteket készíthetnek. Ezt követően a vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A feladatlapon az esszékérdésekhez a vizsgázók 0,5-1 oldalas szöveges (pl. kritikarészlet, rendezői vallomás) vagy egyéb (pl. képi, rajzos) forrásokat kaphatnak.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: videóanyag lejátszására alkalmas eszköz és televízió vagy kivetítő három példány helyesírási szótár. Ezeket a vizsgaszervező biztosítja.

Az írásbeli vizsga jelenetértelmezéshez kapcsolódó, rögzített színházi anyaga, illetve azok szöveges változata, az esszékérdésekhez kapcsolódó színházi előadások rögzített videóanyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteiről és elemzési képességeiről kell számot adnia.

Az általános történeti és elméleti feladatok témakörei:

1. Színház- és drámatörténet;
2. Színház- és drámaelmélet;
3. Színházi műfajok.

A jelenetértelmezést igénylő feladatok az 1. Színház- és drámatörténet témaköre követelményeire épülnek.

Az esszéfeladatok a következő színházi előadásokhoz kapcsolódhatnak:

- Plautus: A hetvenkedő katona (Rendező: Taub János) Radnóti Színház, 1988;
- Shakespeare: Szentivánéji álom (Rendező: Csányi János) Bárka Színház, 1997;
- Csehov: Három nővér (Rendező: Ascher Tamás) Katona József Színház, 1985;
- Schiller: Ármány és szerelem (Rendező: Mohácsi János) Kaposvári Csiky Gergely Színház, 1989;
- Ibsen: Nóra (Rendező: Valló Péter) Radnóti Színház, 1989;
- Csehov: Sirály (Rendező: Schilling Árpád) Krétakör Színház, 2003;
- Madách Imre: Az ember tragédiája (Rendező: Ruszt József) Zalaegerszeg Hevesi Sándor Színház, 1983.

Az esszéfeladatok megoldásához szükséges előadások felvételei az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet videótárában előzetes egyeztetés alapján megtekinthetők, vagy hozzáférhetők a megyei könyvtárakban.

Az írásbeli feladatlap értékelése I.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 60 pont adható. Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik.

Szempont	Legmagasabb pontszám
Általános színház- és drámaelméleti kérdések	20 pont
Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	20 pont
Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat	20 pont
Összesen	60 pont

Ha a vizsgázó a 2 választható esszéfeladat közül egynél többet dolgoz ki, akkor az értékelés során csak a feladatlapon szereplő sorrendben első téma kifejtését kell figyelembe venni.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát a szóbeli vizsgával egyidejűleg – az összes szóbeli tétel kifejtése után – kell megszervezni.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani.

A vizsgatárgy, illetve a művészeti ág jellegéből adódóan a gyakorlati vizsga előre megszerkesztett műsor (előadás, előadásrészlet) is lehet. A vizsgázó az írásbeli vizsgán leadja az Oktatási Hivatal honlapjáról letölthető adatlapot, amelyen jelzi a gyakorlati vizsga választott feladattípusait és a szükséges információkat (szerző, cím, műfaj, időtartam, technikai igények, vendégszereplők stb.). Az adatlap előzetesen, vagy az írásbeli vizsgán helyben is kitölthető.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézményeknek biztosítaniuk kell a színházszerű körülményeket (25-30 m² alkalmi, meleg burkolatú színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: min. 2 reflektor, hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, mikrofon, erősítő, hangfalak, sötétítéshez alkalmas függönyök), a vizsgázóknak pedig a jelenethez vagy az előadáshoz szükséges alapdízleteket, kellékeket, jelmezeket stb.

A gyakorlati feladatok tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikről és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

4. Drámajáték;
5. Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek;
6. Bábjáték;
7. Színpadi beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés, színjátékos gyakorlat.

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- előkészített egyéni színpadi produkció;
- előkészített közös színpadi produkció (színelőadás, jelenet) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokat a részletes vizsgakövetelmények alapján összeállított központi tételsor tartalmazza. A tételsor legalább tíz tételből áll. A tétel szövege megadja az eljátszandó jelenet témáját, konfliktusszerkezetét, figuráit, illetve a játék követendő stílusát. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet öt percnél hosszabb időt. A vizsgázók a vizsgabizottság irányításával 2-3 fős csoportokat alkotnak, és ennek megfelelően a csoportok közösen húznak a 2, illetve 3 szereplőt igénylő tételek közül. A vizsgázók a tételhúzás után legfeljebb 5 perces felkészülési időt kapnak, melyhez a vizsgát szervező intézmény helyiséget biztosít. A jeleneten belüli szereposztást a vizsgázók döntenek el, vitás helyzetben sorsolás útján kell döntenek.

Az előkészített egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó öt elemből (versek monológok, dalok, táncok, illetve mozgásetűdök) listát állít össze, amelyből a tantárgyi bizottság választ verset vagy monológot vagy dalt vagy táncot vagy mozgásetűdöt. Az egyéni színpadi produkció időtartama legalább 2 perc, legfeljebb 6 perc.

Az előkészített közös színpadi produkció (jelenet[ek] vagy színelőadás vagy színelőadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók előadóként lépnek fel egy vizsgaelőadásban, vagy aktívan részt vesznek annak előkészítésében (pl. rendezőként, dramaturgként, színpadkép-tervezőként vagy kivitelezőként, világosítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelőadás a vizsgát szervező – a drámatanításban tapasztalatokkal rendelkező és a feltételeket biztosítani képes – intézményben kialakított színházszerű körülmények között zajlik. Az előadás hossza a vizsgázó szereplők számától függ: egy vizsgázó játékidője átlagosan 5-10 perc lehet. A vizsgaelőadásban részt vehetnek drámából nem érettségizők („mint vendég”), de rájuk nem számolható a vizsgaidő. Az előadásban, jelenetben közreműködő nem érettségizők száma nem lehet több, mint az érettségizőké. Az előadáshoz szükséges díszlet- és jelmezkellékekről a vizsgázóknak kell gondoskodniuk.

A vizsgaelőadás lehet bármilyen stílusú színházi előadás – prózai vagy zenés színpadi mű, báb- vagy táncjáték – színpadi körülmények között előadott monológja vagy jelenete vagy részlete, illetve a vizsgázó szereplők számától függően a teljes előadás.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázónak – választása alapján – legalább két típusú gyakorlati munkában kell alkotó módon részt vennie.

A gyakorlati feladatok értékelése

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban nyújtott teljesítmény alapján 50 pontot lehet szerezni.

Drámajátékos improvizáció értékelése

Szempont	Legmagasabb pontszám
A szituáció megértése	5 pont
Fantázia, ötletesség	10 pont
Karakterábrázolás	5 pont
Instrukciók követése	5 pont
Összesen	25 pont

Egyéni színpadi produkció értékelése

Szempont	Legmagasabb pontszám
Szövegtudás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
Értelmezés, szerkesztés	5 pont
Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	5 pont
Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	8 pont
Koncentráció	2 pont

Összesen	25 pont
----------	----------------

Közös színpadi produkció értékelése

Szempont	Legmagasabb pontszám
Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	10 pont
Koncentráció, játékfegyelem	7 pont
Összesen	25 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az előadásmód helyett értelemszerűen az adott feladat színházzsakai megoldásának minőségét kell értékelni.

Ha a vizsgázó három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettőben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2x25 pontot kaphat.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz.

A tételek tartalmazzák, illetve a vizsgát szervező intézmény biztosítja mindazon segédeszközöket (technikai eszközök, drámaszövegek, képek, illusztrációk stb.), melyek a téma kifejtéséhez szükségesek. A tételsorban szereplő művekhez kapcsolódhatnak olyan feladatok is, melyek kifejtéséhez a szükséges részleteket megfelelő (nyomtatott, videóanyagként rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani, és lehetővé kell tenni, hogy a kb. 5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési időben megtekinthesse. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési időt meg kell hosszabbítani. A tételeknek megfelelő technikai segédeszközöket a vizsgaszervező intézmény biztosítja. A szóbeli vizsgák rögzített videóanyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- előadás-elemzés;
- színházi műfajok;
- drámajátékos ismeretek.

A tétel lehet:

- egy dráma- illetve színháztörténeti korszak problémájának elemző bemutatása,
- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása,
- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemző ismertetése,
- egy konkrét drámai/vagy színházi mű elemzése, vagy
- a drámajátékos gyakorlatokhoz kapcsolódó feladat megoldása.

A tételek kijelölésekor törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az elemzési képességet mérő, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

Az emelt szintű tételcímeiket – a hozzájuk kapcsolódó feladatok és mellékletek (idézetek, képek stb.) nélkül kell nyilvánosságra hozni.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 40 ponttal értékelhető.

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, az alábbi értékelési szempontok szerint történik.

Az értékelés szempontjai

Szempont	Legmagasabb pontszám
A feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
Az ismeretek gazdagsága	15 pont
A megközelítés, az elemzés sokszínűsége	15 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5 pont
Összesen	40 pont